

RECENZNÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU NA TÉMU:

„Manažment podnikov potravinárskeho priemyslu v kontexte procesov
globalizácie a internacionalizácie“

Predkladateľka: Ing. Mariana Dubravská, Katedra ekonómie a ekonomiky, Fakulta
manažmentu, ekonomiky a obchodu, Prešovská univerzita v Prešove

Recenzentka: Dr.h.c. prof. Dr. Ing. Elena Horská, dekanica Fakulty ekonomiky
a manažmentu,
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Aktuálnosť zvolenej témy habilitačnej práce:

Zvolenú tému habilitačnej práce považujem za aktuálnu v súčasnom období internacionalizácie podnikania a silnejúcej globalizácie, nakoľko v podmienkach prebiehajúcich procesov vo svetovej ekonomike, slovenské potravinárske podniky čelia výzvam, ktoré ponúka globálne prostredie, ako sa uvádza v úvode práce. Mám na mysli otázky vymedzenia rozhodujúcich teoretických a metodologických východísk skúmania problematiky uvedenej v habilitačnej práci, vrátane aplikácie adekvátnych metód hodnotenia skúmaných javov ako aj potenciálnych možností využitia získaných poznatkov pre pedagogický proces a podnikovú prax. Predkladaná práca obsahuje celkom 152 strán, 14 tabuliek, 32 grafov, 2 schémy, 1 obrázok a prílohy. Tvoria ju päť hlavných kapitol a podkapitol, ktoré na seba navzájom logicky nadväzujú, Záver a Zoznam bibliografických odkazov.

Formulácia cieľov práce a miera ich naplnenia:

V kapitole Cieľ a metódy práce sa jasne definuje cieľ habilitačnej práce (s. 59), ktorým je zhodnotenie manažmentu podnikov podnikajúcich v potravinárskom priemysle SR v kontexte globalizačných tendencií s následnou identifikáciou základných vývojových trendov vo vybraných oblastiach internacionalizácie podnikateľských činností subjektov slovenského potravinárskeho priemyslu podnikajúcich v medzinárodnom prostredí. Jeho logickú stavbu umocňuje formuláciu šiestich parciálnych cieľov.

Spracovanie teoretickej časti práce:

Predmetná kapitola štruktúrovane prezentuje naštudovanú literatúru prác domácich a zahraničných autorov, ktorí sa zaoberajú danou problematikou ako aj využitie relevantných internetových zdrojov. Pri spracovaní tejto kapitoly autorka použila aj vlastné literárne zdroje v podobe pôvodných vedeckých prác autora v spoluautorstve, čo nasvedčuje tomu, že sa danej problematike venuje dlhšie časové obdobie. Ing. Mariana Dubravská, PhD. spracovaním tejto kapitoly habilitačnej práce preukázala, že vie pracovať s odbornou a vedeckou literatúrou a prakticky ju aplikovať vo svojom výskumnom zámere. Všetky teoreticky orientované kapitoly sú spracované na dobrej odbornej úrovni.

Vhodnosť použitých metód, metodika práce:

V kapitole Metódy práce sa vysvetľuje primárny objekt výskumu, zdroje vstupných dát ako aj základné metódy spracovania týchto dát. Spracovanie tejto kapitoly považujem za adekvátne vo vzťahu ku riešenej problematike. Primárne dáta boli získané pomocou dotazníkového prieskumu, ktorý sa realizoval v období apríl 2023 – júl 2023. Podkladom pre spracovanie empirickej analýzy boli sekundárne dáta za obdobie do roku 2020. V práci bola identifikovaná štatistická významnosť tvrdení súvisiacich s problematikou internacionalizácie slovenského potravinárskeho priemyslu. Pre splnenie hlavného cieľa boli použité vybrané štatistické nástroje ako χ^2 test, Friedmanov test, Fischerov test a Cochran Q test. Bolo stanovených 6 hypotéz, 1 z nich bola rozdelená do dielčích hypotéz.. Pozitívne hodnotím spracovanie tejto kapitoly po odbornej stránke.

Dosiahnuté výsledky habilitačnej práce:

Tretia kapitola konkretizuje výsledky a predstavuje jadro práce. Člení sa na tri podkapitoly. V prvých dvoch podkapitolách autorka spracovala sekundárne dáta charakterizujúce situáciu v potravinárskom priemysle Slovenskej republiky ako aj v potravinárskom priemysle EÚ. Tretia podkapitola predstavuje spracovanie výsledkov dotazníkového prieskumu. Obsahuje charakteristiku výskumnej vzorky, ktorá zahŕňa identifikáciu sídla podnikov

(zahraničie/Slovensko), vlastníka spoločnosti (zahraničný/domáci, súkromný/verejný), veľkosť podniku (podľa počtu zamestnancov) a príslušnosť ku odvetviu potravinárskeho priemyslu. Pomocou grafov sú prehľadne spracované získané odpovede týkajúce sa uskutočňovania zahranično-obchodných aktivít, medzinárodných skúseností manažmentu, stratégií týkajúcich sa internacionalizácie podnikania, vplyvu zahranično-obchodných aktivít ako aj prítomnosti znakov medzinárodného riadenia ľudských zdrojov v skúmaných podnikoch.

Štvrtá kapitola predstavuje Zhrnutie a výsledky. Analýzou a syntézou dát boli vyšpecifikované problémy potravinárskeho priemyslu, doplnené o návrhy riešení založené na komparácii dát s inými krajinami, príp. odvetviami. Na základe výsledkov použitých štatistických metód sa preukázala závislosť medzi prejavovým akceptovaním internacionalizácie ako súčasného trendu v globalizujúcom sa svete a vývojom objemu predaja na zahraničné trhy v skúmanom období (5 rokov pred pandémiou). Výsledky tiež ukazujú, že skúmané podniky vnímajú jednotlivé faktory pôsobenia na zahraničnom trhu rozdielne, teda nie sú motivované rovnakými dôvodmi ku internacionalizácii ich podnikateľských činností, nakoľko sa preukázal štatisticky významný rozdiel medzi jednotlivými faktormi. Na základe výsledkov Fisherovho testu, pri dvoch medzinárodných skúmaných skúsenostiach manažmentu bolo potvrdené, že existuje silná závislosť medzi deklarovanými skúsenosťami manažmentu zo štúdia v zahraničí aj z pôsobenia v zahraničí a vývojom objemu predaja na zahraničné trhy v skúmanom období. U ostatných skúseností závislosť nebola preukázaná. Pomocou Friedmanovho testu ohľadom stratégií uplatňovaných jednotlivými podnikmi v súvislosti s internacionalizáciou podnikania orientovaných na budúcnosť bolo konštatované, že pri internacionalizácii podnikania skúmané podniky uplatňujú rozdielne stratégie. Na základe Cochranovho Q testu bolo preukázané, že medzi deklarovanými znakmi medzinárodného riadenia ľudských zdrojov identifikovaných v skúmaných podnikoch existuje štatisticky významný rozdiel. Hodnotím kladne spracovanie predmetnej kapitoly a môžem konštatovať, že spracovanie údajov pomocou vybraných metód ako aj ich interpretácia pozdvihujú odbornú úroveň habilitačnej práce.

Piata kapitola predstavuje Prínosy habilitačnej práce. Autorka v nej ozrejmuje teoretické aj praktické prínosy predkladanej habilitačnej práce..

Po predmetnej kapitole nasleduje Záver, kde autorka konštatuje, že slovenské potravinárske podniky sa aktívne podieľajú na internacionalizácii ich podnikania uskutočňovaním zahranično-obchodných aktivít. Hlavné faktory, ktoré ovplyvňujú slovenské potravinárske podniky v ich internacionalizačných aktivitách sú záujem vedenia o teritoriálnu expanziu, snaha budovať si v zahraničí perspektívnu trhovú pozíciu a dopyt na zahraničnom trhu. Manažéri a

ich skúsenosti sú dobrým predpokladom úspechu pri internacionalizácii ich podnikania. Ako najvýznamnejšie skúsenosti sa javia skúsenosti manažmentu z pôsobenia v zahraničí a skúsenosti manažmentu zo štúdií v zahraničí. Ako najčastejšie uplatňovanú stratégiu, podniky uskutočňujú stratégiu konkurenčnej výhody, ktorá je založená na pochopení potrieb zákazníkov. Najväčší vplyv zahranično-obchodných aktivít a kontaktov vyhodnotili skúmané podniky pri inovačných aktivitách. Najčastejšie rozpoznaný znak medzinárodného riadenia bol znak Kompetencia.

Formálne a obsahové náležitosti práce a úprava:

V práci sa nachádzajú preklepy, ktoré však neznižujú jej odbornú úroveň. Po formálnej a obsahovej stránke je práca spracovaná na primeranej úrovni, aká sa kladie na uvedený druh prác.

Zistený prekryv 32,65 % medzi prácou autorky a uvedenými dielami je prevažne v teoretickej časti v pojmovom aparáte a je odcitovaný v zozname citácií v práci. Okrem prekryvov zistených v protokole som nezistila skutočnosť, ktorá by protokol dopĺňala a predmetnú prácu možno považovať za originálne dielo.

Pri obhajobe habilitačnej práce odporúčam zodpovedať nasledovné otázky:

1. Ako som uviedla v úvode posudku, zvolili ste si aktuálnu tému. Čo Vás motivovalo ku jej výberu?
2. Ako vidíte Vaše výskumné smerovanie v tejto problematike do budúcnosti?
3. Oboznámili ste manažérov podnikov zúčastnených na dotazníkovom výskume s výsledkami habilitačnej práce? Ak áno, aká bola ich spätná väzba?

Záverečné hodnotenie:

Predkladaná habilitačná práca Ing. Mariany Dubravskej, PhD. zodpovedá požiadavkám kladeným na tento druh práce a *odporúčam* ju ku obhajobe. Pri jej vypracovaní habilitantka preukázala schopnosť používať vedecké metódy skúmania, pracovať s vedeckou a odbornou literatúrou a formulovať vlastné návrhy na riešenie. Dosiahnuté výsledky riešenia prispievajú k rozšíreniu teoreticko-vedeckých poznatkov v danej oblasti.

Po jej úspešnom obhájení *navrhujem udeliť* Ing. Mariane Dubravskej, PhD. vedecko-pedagogický titul „*docent*“ v odbore 3.3.15 Manažment.

.....
Dr. h.c. prof. Dr. Ing. Elena Horská
recenzentka

Nitra 24.11.2023